

admodum aquæ intra momentum ad loca alia dilabuntur: & ita omnino abtergi ab eo posse plage hujus miseriam: ut prorsus tenui memoria recorderetur ejus, quasi quæ non fuerit.

Et quasi meridians fulgur consurgat tibi ad vesperam. Et cum te consumptum putaveris, orietis ut Lucifer. Spiritualliter sic intelligi potest: confurget tibi ad vesperam: id est, in consummatione laborum malorum tuorum, consolatio sol justitiæ tibi Christus adveniet: sive post mortem resurgens in gloriam. Item aliter, etiam in hoc interitu tuo quo quotidie tanta putredine contabescis & defluis ut jam omnino consumptum te arbitris: si feceris, quæ jam dixi, ex nihilo omnino penitusque consumpto, repente orietis ut Lucifer: qui per occultas cursus sui metas polum circueis: post biennium in ipsius auroræ rutilo dicitur apparere. Ita ergo & tibi post noctem & tenebras dicitur diuinam tentationis istius: si culpas tuas cognoveris, poterit evenire.

Et habebis fiduciam propostam tibi spe, & defossus securus dormies. Requiesces, & non erit qui te exterreat. Et deprecabuntur faciem tuam plurimi. Habebis hanc fiduciam, ut defossus in morte, certusque de resurrectione effectus, securus dormias, requiescas in inferno, in spe certæ fidei constitutus: & non erit illic ullus tortor adversarius inimicus, qui te exterreat, & tibi pœnas infernales infligat, sed potius quicumque sunt, preces tibi supplices fundent: ut eis tartarei cruciatus tuis orationibus temperentur.

Oculi autem impiorum deficient: & effugium peribit ab eis: & spes illorum abominatio anime. Id est, expectatio hominum impiorum hoc sine concludetur: ut in tempore alienæ gloriæ, ipsi non absolutione, sed abominatione digni inveniantur.

Caput XII.

RESPONDENS autem Job, dixit: Ergo vos estis soli homines, & vobiscum morietur sapientia? Et mihi est cor, sicut & vobis: nec inferior vestri sum. Quis enim hæc quæ nollis ignorat? Qui deridetur ab amico suo sicut ego, invocabit Deum, & exaudiet eum. Deridetur enim justus simplicitas: Hoc est dicere: quid vos tantum dicitis sapientes, & putatis quod post vos nullus erit sapiens?

Lampas contempta apud cogitationes divitum parata ad tempus statutum. Abundant tabernacula prædonum, & audacter provocant Deum: cum ipse dederit omnia in manus eorum. Lampadem se contemptam ad divites dicit: utique superbos eos denotans, eo quod despicerent eum afflictum cruciatibus, & despectione propinquorum: qui tamen magnæ fidei & bonorum operum oleo intrinsecus fulgebat. Sive etiam lampas contempta ad divites, Christus à Judæis: qui surgens à mortuis splendore gratiæ suæ illuminavit universum mundum. Divites vero ideo Judæi dicti sunt, quia acceperunt eloquia Dei.

Nimirum interroga jumenta, & docebunt te: & volatilia cæli, & indicabunt tibi. Loquere terra, & respondebit tibi: & narrabunt pisces maris. Quis ignorat quod omnia hæc manus Domini fecerit? In cujus manu anima omnis viventis: & spiritus universæ carnis hominis. Nonne auris verba judicatis: & fauces comedentis saporem? In antiquis est sapientia: & in multo tempore prudentia. Apud ipsum est sapientia & fortitudo: & ipse habet consilium & intelligentiam. Quod omnia ad Dei providentiam & gubernationem pertineant, etiam quæ irrationabilia atque insensibilia sunt, quadam ratione veritatis interrogata respondent. Secundum mysticum intellectum possunt homines inconditi, & irrationabiles moribus, jumenta intelligi. Volatilia vero intelliguntur demones, sive leves & elati homines ac superbi: aut certe astrologi. Terra, voluptuosi homines & carnales, qui terrena sapiunt. Pisces, philosophi, & eorum similes, qui de rebus mundi & ejus qualitatibus inquirendis nimii sunt. Aliter: jumenta, equi boni sunt, quæ animalia in hæreditate Domini habitant: quibus pluvia voluntaria Evangelii ab incredulis segregata est. Volucres vero sunt qui sursum corda habent, & cælestia concupiscunt: vel qui obviam Christo in aera ex mortuis ituri sunt: caro sanctorum rectissime intelligitur, quæ regnante Domino exultabit. Pisces vero qui inter fluctus mundi istius tempestatesque natantes, ruta sibi loca æternitatis, & quieti prospiciunt. Vel illi pisces intelligendi sunt: qui per aquam vitam accipiunt: qui confestim de fonte baptismi migrant ad Christum: sive

ad Deum, ut alii dicunt.

Si destruxeris, nemo est qui adificet: Manifestum est quicquid sapientiæ suæ judicio dissipare voluerit, ac destrueret: nemo poterit fortitudini illius velut potens resistere. Sicut destruxit turrem, & regna multarum gentium, vel etiam Jerusalem: ubi præcepta ipsa legalia tanquam lapides scripti sunt, sub præsentia gratiæ suæ dissolvenda esse prænuñciavit. Sic itaque & secundum Job prophetationem, paries inimicitiarum, lex utique præceptorum, per Christum destructa est, ut duos conderet in semetipso in unum novum hominem pacem faciens. Destruxit atque referavit Deus Christus claustra inferni: & diabolum habentem potestatem mortis, regno dominationis deposuit. Destruxit Deus Christus igitur mortem, dum ipsam ut in ea mori dignaretur, suscepit: & dum in cruce destruxit corpus peccati, veterem hominem nostrum illic interficientem peremit: ut viam nobis in æternum restitueret. Sic itaque destruxit mortem, & illuminavit vitam: persequentiæ Ecclesiam destruxit consilia, molientium ut nomen ejus effoderent de sub cælo, Judæi scilicet & gentes. Destruxit dogmata, & diversos errores hæreticorum ab Ecclesia: indissolubili rectæ fidei adificio: de quibus Salomon: Civitates fortium ascendit sapiens, & destruxit munitiones ejus: destruxit & omnem cultum idolorum.

Si incluserit hominem, nullus est qui aperiat: Includit Deus Noe in diluvio: Lot, in Segor: Jonam, in ventre ceti: Jeremiam & Baruch ne invenirentur. Includit & illos de quibus dicitur: Immitteret angelum suum in circuitu timentium eum, & eripiet eos. Sive sub sententia mortis judicio Dei positum hominem quis potest revocare? Incluserit est Pharaon in mediis aquis: incluserit sunt Dathan & Abiron vivi in inferno: populus Israel in eremo per quadraginta annos incluserit est. Includit Deus hominem tribulationibus excoquendum: aut certe correptionibus flagellandum peccatorem cingit ut emendet. Quis est qui copiam declinandam veluti quemdam aditum aperiat, ut evadat: sicut ipse Job, qui ait: Concluserit me Deus apud iniquum, & manibus impiorum tradidit me. Potest homo hoc loco diabolum intelligi: qui cum incluserit fuerit in inferno, nec se ipse liberavit, qui se contra Deum fortissimum detestabiliter arbitrat.

Si continuerit aquas, omnia succubuntur: & si emisit eas, subvertent terram. Quod factum sub Noë, secundum scripturarum fidem, minime dubitamus. Modo vero spirituatiter aquæ doctrinarum, in Judæorum populis continentur, ut sint eis legis flumina in desertum, & exitus aquarum in sitim: & habeant ut istæ aquæ terrenas cupiditates atque luxurias: & disperdantur ac demoliantur, in terra Ecclesiæ rationabilis relicta imagine terreni hominis in spiritualem vitam se convertendo proficiant.

Apud ipsum est fortitudo & sapientia. Hoc est, Filius cum Patre, & Spiritus sanctus.

Ipsæ novit & decipientem, & eum qui decipitur. Noverat Balaam, Achab, Anan falsum surrecturum Prophetam: Anan novit, sed per hæc meritum populi peccatoris ostendit: ut in perditionem ejus falsa vaticinando denunciet: & hi qui nolunt audire Deum, & Prophetas vera dicentes: pseudo-prophetarum falsis vaticinationibus illudantur. Filii quoque Israel, sicut in libro Judicum legimus, æquissimo Dei judicio decepti sunt. Et cum justa causa propter uxorem Levitis contra Benjaminitas congregati fuissent, ut scelus adulterii puniretur: in ipsis prius est sacrilegii crimen vindicatum, quia prius ipsi emendari debuerant: vel certe eos, qui idola in injuriam Dei adorabant interimere: quibus majus fuit fratris injuria quam Dei, & ob id prius in illis vindicatum est. Novit autem Dominus, & decipientem, & deceptum per præscientiam: quod etiam de Abel, & Cain, & Dalila, & Samson, qui gratiam Spiritus sancti in septem criminibus mysticè possidebat, intelligi potest. Noverat utique hæc omnia Deus antequam fierent, præcis futurorum: sed permisit ut homo, qui libero utebatur arbitrio, præcepto Dei inobediens, insuper & Deum posse se fieri credens, per justitiam Dei penam inobedientiæ dignissime vultineret. Hi omnes typum Christi habuerunt. In Samson vero qui leonem tenuit & occidit, & in ore mortui leonis favum mellis invenit: significatum est quod in superbis in quorum ore putor fuerat blasphemiam, esset postmodum dulcedo laudis & gratiæ Dei. Et ut ille Samson stiens de molari dente asini invocato Deo aquam eduxit ut biberet: ita & Christus de immundo & duro gentium populo fide credentium, tanquam refrigerii poculo

saturatus est. Maxilla quoque ejusdem asini de cujus molari aquæ copiosè effluerant: occidit mille vires. In maxillis & dentibus, oris eloquium intelligitur. Doctrina igitur eorum, qui ex gentibus crediderunt, perfetto quodam numero finitur. Samson vero hostes suos atque adversarios tribus modis interfecit & occidit: dum alii non credendo pereunt: alii vero credendo fidei, moriuntur peccato. Opus hoc maxilla: elevatio appellatur. Ita enim doctrina & prædicatio Evangelii magnificata est super omnem terram, ut eam omnes gentes ubique elevatum mirentur. In illis ergo vulpibus figuratum est: ut perdoctos & sanæ fidei inimicos, quorum principatus in caudis est, pars post tergum relicta, pars circa fructus Christo adversantium vastaretur.

Adducit consiliarios in stultum finem: & judices in stuporem. Ut fecit contra Aegyptiorum Magos, qui dicebant Pharaoni: regem Chaldaeorum non esse venturum ad vastandam Aegyptum: sive ipsum Nabuchodonosor in amentiam vertens, vel Balthasar timore concutiens.

Baltheum regum distolvit, & præcingit fune renes eorum. In baltheo regnantis gloria intelligitur: in fune, inominia regno depositi: sicut Sedechiæ & Manasse contigit Deo jubente. Sive populum Judæorum, qui per infidelitatem suam, à Christi regno distinctus est. Sed & nunc renati in Christo reges, sunt omnes in adoptionem filiorum æterni regis vocati. Verè ab illa honoris sublimitate merito distinguantur, quicumque ea quæ penitentia funibus digna sunt, perpetrantur. Sicut ait Propheta: Pro zona rene cingaris.

Ducit sacerdotes inglorios. Ut filios Eli, vel plures alios ejusdem gentis.

Et optimates supplantat. Non dolo supplantat Deus, in quo non est iniquitas, sed hoc modo dicitur supplantare: dum injustum amovet & iniquum, & in locum quem tenere videtur quisque indignum, bonum hominem & justum substituit, ut David in locum Saulis.

Committans labium veracium, & doctrinam senum auferens. Effundit de spectionem super principes: & eos qui oppressi fuerant. Cum propter peccata remotis promissionibus æternæ vitæ: gehennæ flammam adoptatis dare compellitur.

Qui revelat profunda de tenebris: & producit in lucem umbram mortis. Qui multiplicat gentes, & perdit eas: & subvertit in integrum restituit. Qui immutat cor principum populi terre, & decipit eos: ut frustra incedant per invium. Palpabunt quasi in tenebris, & non in luce: & errare eos faciet quasi ebrios. Umbra mortis ipse diabolus est: qui non protegit homines, sed premit in mortem: hic producit in lucem, quando ab anima fideli separatur.

Caput XIII.

ECCE omnia hæc vidit oculus meus, & audivit auris mea, & intellexi singula. Secundum scientiam vestram, & ego novi: nec inferior vestri sum. Sed tamen ad omnipotentem loquar, & disputare cum Deo cupio, prius vos ostendens fabricatores mendacii, & cultores perversorum dogmatum. Atque utinam taceretis, ut putarem esse sapientes. Audite ergo correctiones meas, & judicium laborum mortuorum attendite. Nunquid Deus in die vestro mendacia: ut pro illo loquamini dolos? Nunquid faciem ejus accipitis: & pro Deo judicare nitimini? Aut placebit ei quem calare nihil potest? Aut decipietur, ut homo, vestris fraudulentis? Dolī erant in illis, quia sub verbis consolatoriis inimico eum corde pullabant.

Ipsæ vos arguet, quoniam in abscondito faciem ejus accipitis. Statim ut se commoverit: turbabit vos: & terror ejus irruet super vos. Memoria vestra comparabitur cineri: & redigentur in lutum cervicibus vestra. Tacete paulisper, ut loquar quodcumque mihi mens suggererit. Ut à Deo argumini, digni estis: abscondite: id est, quasi eo ignorante personam ejus in vobis ad me dammandum suscipitis: tanquam eum latere possit aliquid, ut ita ei subrepre velitis.

Quare lacerò carnes meas dentibus meis. Torquentibus eum nimis cruciatibus: manus vel labia sua dentibus lacerabat.

Et animam meam porto in manibus meis? Etiam si occiderit me: in ipso sperabo. Verumtamen vias meas in conspectu ejus arguam: & ipse erit Salvator meus. Non enim veniet in conspectu ejus omnis hypocrita. Audite sermonem meum,

& enigmata percipite auribus vestris. Si fueris judicatus, scio quod justus inveniar. Qui est qui judicet mecum? Veniat. Quare tacens consumor? Duo tantum ne facias mihi, & tunc a facie tua non abscondar. Manum tuam longè fac à me, & formido tua me non terreat. Voca me, & ego respondebo tibi: aut certe loquar, & tu responde mihi. Quantas habeo iniquitates & peccata: Ipsam vitam suam, quæ solet animæ vocabulo dici: portare se ait in manibus suis: hoc est, jam nunc in tormentis deficiente anima & exeunte, velut efferendam porto in manibus.

Scelera mea & delicta mea ostende mihi. Ut scire possim, quam ob causam ita me crucias.

Cur faciem tuam abscondis, & arbitraris me inimicum tuum? Contra solum quod vento rapitur, ostendis potentiam tuam, & stipulam siccam persequeris. Scribis enim contra me amaritudines: & connumerare me vis peccatis adolescentiæ meæ. Posuisti in nervo pedem meum: & observasti omnes semitas meas: & vestigia pedum meorum considerasti. Qui quasi putredo consumendus sum, & quasi vestimentum quod comeditur à tineâ. Dum ita puniri me permittis, quem velut inimicum existimas, dolet mihi eo quod ipse optimè noveris, quia illi potius qui tibi restiterit, nocetur.

Caput XIV.

HOMO natus de muliere, brevi vivens tempore: repleretur multis miseriis. Qui quasi flos egreditur & conteritur, & fugit velut umbra, & nunquam in eodem statu permanet. In flore hoc loco fragilitatem humani generis intelligamus, non fragrantem odoris pulchritudinem & decorem.

Et dignum ducis super hujusmodi aperire oculos tuos: & adiacere eum tecum in iudicium. Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine? Nonne tu qui solus es? Breves dies hominis sunt, numerus mensium ejus apud te est. Constituisti terminos ejus, qui præteriri non poterunt. Hoc est, dignum ducis ut propter humanum genus, ingenitum tuum hominem nasci velis. Sive aliter: me quoque permittis fabulari tecum, & evolere miseras meas.

Recede ergo paululum ab eo: ut quiescat, donec optata veniat, & sicut mercenarii dies ejus. Hoc est, amove à me flagellum tuum, neque me diutius permittas taliter tentari.

Lignum habet spem. Si præcipuum fuerit, rursum virebit, & rami ejus pullulant. Si senuerit in terra radix ejus, & in pulvere emortuus fuerit truncus illius: ad odorem aquæ germinabit, & faciet cornam, quasi cum primium plantatum est. Rationabile lignum credendum est, de quo dicitur: Est enim arbori spes. Hoc itaque lignum præcisum fuit per inobedientiam: quando habitabat in medio lignorum paradisi, prius quam Dei sententia moreretur: à quo in baptismate vetustas præciditur, ut in Jesu Christi novi hominis vita, per resurrectionem fidei reviviscat, & rami ejus virtutibus pullent: id est, opera ejus sanctè vivendo proficiant.

Homo vero cum mortuus fuerit, & nudatus atque consumptus: ubi quæ est? Homo autem non habens spem in Christo, sicut gentes quæ ignorant Deum, cum mortuus fuerit, non renatus per baptismum, vita etiam destitutus ac præsentem delectatione nudatus, sine dubio sententiam æternæ damnationis excipiet.

Quomodo si recedant aquæ de mari, & fluvius vacue factus areseat: sic homo cum dormierit, non resurget. Donec atteratur cælum, non evigilabit: nec consurgat de somno suo. Quis mihi hoc tribuat, ut in inferno protegas me, & abscondas me: donec pertranscat furor tuus, & constituas mihi tempus in quo recorderis mei? Putasne mortuus homo rursum viret? Cunctis diebus quibus nunc milito: expecto donec veniat immutatio mea. Si fieri potest, ait, ut aquæ salutarium præceptorum Dei, de sanctorum scripturarum mari desinant recedere: cui perenni abundantia non deficiunt: & si potest fieri ut fluvius sacri baptismatis, quadam inopia divinæ misericordie exsicceat, & non plenus sit gratia Dei, sancti quoque Spiritus donis non redundet: ita poterit fieri ut homo cum mortuus fuerit, non resurgat.

Vocabis me, & ego respondebo tibi. Operi manuum tuarum porrige dexteram. Vocabuntur omnes mortui in novissimo sæculorum, & in voce archangeli, atque in tuba Dei: tumulis excitabuntur: respondebuntque universi hoc modo cum ad verbum majestatis ejus atque potentis, cineres ac